

Міністерство освіти і науки України
«ARTIFEX» Університет в Бухаресті
Державна вища професійна школа в Коніні
Державна вища технологічно-економічна школа
ім. Броніслава Маркевича в Ярославі
Державний біотехнологічний університет
Європейський гуманітарний університет у Вільнюсі
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
Південночеський університет в Чеських Будейовицях
Полтавський державний аграрний університет
Приватний заклад вищої освіти
«Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова»
Турецький Гіресунський університет
Університет Миколаса Ромеріса
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Львівський національний університет природокористування
Кафедра обліку та оподаткування

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ:
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТИ**

***МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ***

22-23 березня 2023 р.

Частина 1

ЛВІВ 2023

Horodetska N., Navyshkiv N., Turchyn I.	IMPACT OF GLOBALIZATION ON BUSINESS	121
Kolodiy A.	EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF INVESTMENT PROJECTS AND FINANCIAL INSTRUMENTS	123
Mazur Yu.	STRUCTURE OF ENTERPRISE'S ECONOMIC POTENTIAL	124
Андрос С., Герасимчук В.	ВПЛИВ ВИСОКОГО РІВНЯ ПРОБЛЕМНИХ БАНКІВСЬКИХ ПОЗИК НА КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	126
Артимонова І., Коваль Т.	ДЕТЕРМІНАНТИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	129
Батюк Г.	СИСТЕМА ХАРЧОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИРОБНИЦТВА ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ	133
Безверха А., Долина І., Перерва П.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСЛУГ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	135
Бінерт О.	ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМПАНІЙ	138
Бондар Ю., Гасімов Ф.	УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	140
Борис В.	ВПЛИВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	143
Братусь Г.	ЗАКОРДОННА ПРАКТИКА ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ В КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	146
Вислободська Г., Бричка Б.	РОЛЬ ІНСТРУМЕНТІВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО БІЗНЕСОВОГО СЕРЕДОВИЩА	149
Вольська А., Голуб Н.	ЕКОНОМІЧНІ ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	151
Гарапко М.	БАНКІВСЬКА СИСТЕМА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ЕКОНОМІКИ	154
Готра Н., Шпаківська К.	ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ АКТИВІЗАЦІЇ МАЛОГО БІЗНЕСУ	156
Гринів В.	ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	159
Грубінка І.	ОРГАНІЗАЦІЯ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ІНОЗЕМНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД	162
Гузей О.	АНАЛІЗ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	164
Гуменюк М., Неміш Д.	ДІЯЛЬНІСТЬ МАЛИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ У ПОЛЬЩІ	167
Домбровська О., Грек М.	ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ	170
Єфименко К.	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ	173
Завадських Г.	ОЦІНКА СУКУПНИХ РЕСУРСІВ І ВИТРАТ ДОМОГОСПОДАРСТВ	176
Зозулюк Н.	СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	179
Іщук Л.,	ДІЯЛЬНІСТЬ ФОНДОВИХ БІРЖ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ	182

УДК 64.036

*Завадських Г.
к.е.н., доцент кафедри економіки і бізнесу,
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя*

ОЦІНКА СУКУПНИХ РЕСУРСІВ І ВИТРАТ ДОМОГОСПОДАРСТВ

В умовах нестабільної соціально-економічної та політичної ситуації в Україні надважливе значення для стабілізації економіки мають розвиток та підтримка малих підприємств [3]. Крім малого бізнесу іншою важливою економічною одиницею в ринковій економіці є домашні господарства населення. На сучасному етапі розвитку домогосподарство займає провідне місце в соціально-економічній системі країни оскільки воно є не тільки окремою одиницею національної економіки, а й частиною суспільства.

Важливе значення домогосподарств для економіки країни та місце в економічній системі безпосередньо проявляється через економічні (виробничу, відтворюючу, споживання, заощадження) і соціальні функції (демографічну, відтворення, соціалізації), які вони виконують.

Отже, домогосподарства – це суб'єкти ринкових відносин, які вступають у взаємовідносини з іншими суб'єктами з метою реалізації своїх економічних інтересів як продавців економічних ресурсів та покупців споживчих благ. Кількість домогосподарств (табл. 1.) протягом досліджуваного періоду має тенденцію до зменшення

Таблиця 1.

Структура сукупних ресурсів домогосподарств
(у середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство)

Види ресурсів	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Усього ресурсів, грн.	12118,5	12432,3	14490,6
Структура, %			
Оплата праці	57,3	58,3	59,8
Доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості	6,5	5,8	5,7
Пенсії, стипендії, допомоги, пільги та субсидії	20,3	21,2	20,2
Доходи від продажу с-г продукції	2,4	2,2	2,5
Вартість спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства від самозаготівель	3,6	3,3	3,0
Грошова допомога від родичів, інших осіб та інші грошові доходи	6,6	6,8	6,1
Інші надходження	3,3	2,4	2,7

Джерело [5]

Так у 2019 році порівняно з 2015 роком кількість ДГ в Україні зменшилась на 192 одиниці.

Середній розмір домогосподарства при цьому фактично не змінився і складає 2,58 осіб [2].

Доходи домогосподарства формують купівельну спроможність його членів тому є визначальним критерієм економічного розвитку країни. Динаміка сукупних ресурсів домогосподарств впродовж 2019-2021 років демонструє тенденція до зростання (табл.1). Як показав аналіз, в структурі ресурсів протягом всього досліджуваного періоду найбільшу частку (близько 60%) займає оплата праці. В динаміці частка доходів від підприємницької діяльності знизилась з 6,5% у 2019 році до 5,7 у 2021 році%. Сукупні витрати домогосподарства впродовж 2019-2021 рр. також мають тенденцію до зростання (закон Енгеля) (табл.2).

Таблиця 2.

Структура сукупних витрат домогосподарств

<i>(у середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство)</i>			
Види ресурсів	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Усього сукупних витрат, грн.	9670,2	9523,6	11243,4
Структура, %			
Споживчі сукупні витрати:	91,3	91,4	91,3
Продовольчі товари (включаючи харчування поза домом, алкогольні напої та тютюнові вироби)	51,7	52,7	50,1
непродовольчі товари та послуги	39,6	38,7	41,2
Оплата житла, комунальних послуг	13,0	12,9	13,8
з них			
сума пільг та субсидій	0,9	0,1	0,1
Неспоживчі сукупні витрати	8,7	8,6	8,7

Джерело [5]

В структурі сукупних витрат домогосподарств частка споживчих витрат впродовж досліджуваного періоду коливається на рівні 91,3-91,4%, з продовольчі товари займають більше 50%. Частка витрат на сплату комунальних послуг на рівні 13-14 %. Отже, не зважаючи на те, що сукупні витрати домогосподарства зростають (одночасно з їх доходами), позитивної динаміки щодо зміни структури сукупних витрат домогосподарств впродовж 2019-2021 рр. не спостерігається.

Аналіз складу та структури витрат домогосподарств створює передумови для оцінки їхнього фінансового стану на мікроекономічному рівні, згідно з якою:

1) фінансовий стан домогосподарств покращується за умови скорочення питомої ваги витрат на продукти харчування та безалкогольні товари і навпаки – погіршується за умови зростання питомої ваги витрат на цю групу товарів;

2) заощадження домогосподарств є одним із товарів «розкоші» для домогосподарств; здійснювати заощадження домогосподарство може собі дозволити лише після певного рівня доходу, коли задовольнило всі інші поточні потреби [4].

На тлі інших джерел формування доходів населення привертає увагу низька частка грошових надходжень від підприємницької діяльності та самозайнятості, що загалом є негативним явищем в ринковій економіці. Ключовою причиною останнього є відсутність мотивації у населення України до підприємницької діяльності через відсутність належних умов її ведення, що, як правило, характеризуються високою середньорічною вартістю капіталу, надмірними ризиками втрат власності в результаті рейдерства тощо [2].

Найвагомішими факторами зростання сукупних ресурсів були підвищення оплати праці та адресна соціальна допомога. Збільшення доходів населення, що відбувається за рахунок зростання мінімальної заробітної плати, збільшення розміру пенсій, адресної соціальної допомоги вплинуло також на середньомісячні сукупні витрати домогосподарств. В Україні процес формування фінансових ресурсів домогосподарств знаходиться у сильній залежності від зовнішніх факторів, внаслідок значної залежності економіки від результатів роботи експортно-орієнтованих галузей, надходження інвестиційних ресурсів від іноземних інвесторів та кон'юнктури світового ринку енергетичних ресурсів.

Одним із напрямків збільшення доходів домогосподарств в Україні є розвиток та підтримка малого та середнього бізнесу - оскільки саме діяльність підприємництва є основою ефективного розвитку економіки та підвищення матеріального достатку громадян.

Список використаних джерел:

1. Бойда С. В., Колосінська М. І. Особливості функціонування домогосподарств та їх роль в соціально-економічному розвитку України. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8066>
2. Завадських Г. М., Кухарчук В. Доходи і витрати домогосподарств в контексті інвестиційної поведінки. Актуальні проблеми сучасної науки, розвитку технологій та менеджменту: збірник тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції; за заг. наук. ред. д.-ра екон. наук, доц. А. В. Савіцького – Хмельницький, 2023. – С. 55.-57.
3. Підприємництво: соціально-економічне та інституціональне забезпечення розвитку : монографія. / Л. О. Болтянська, Г.М. Завадських та ін. Мелітополь: Люкс, 2021. 300 с.
4. Сидорчук А., Кириленко О., Коваль С., Сидор І. Аналіз витрат як оцінки фінансового стану домогосподарств. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2022, 3, 82-91.
5. Україна у цифрах, 2021. Статистичний збірник. (відпов. за вип. Вишневська О.А.) Київ: Державна служба статистики, 2022. – 48.